

LEXNOVA NYHETER

Beskattas för att ha drivit ”HP-hjälpen” – trots att verksamheten är olaglig

Publicerad
05 FEB 2024

En av huvudmännen som dömts för att ha bedrivit ”HP-hjälpen” - en uppmärksammad fusk-tjänst för högskoleprovet - ska beskattas för resultatet från verksamheten. Att verksamheten har varit brottslig påverkar inte skatteplikten då affärsidén konkurrerar med den lagliga sektorn. Det slår kammarrätten fast.

Tre huvudmän dömdes i Göta hovrätt i december 2021 till långa fängelsestraff för sin inblandning i en liga som organiserat fusk på högskoleprovet under åren 2015-2018. En av männen dömdes för medhjälp till osann försäkran, grovt brott, och grovt skattebrott.

Verksamheten, som kallades ”HP-hjälpen”, möjliggjorde ett avancerat fusk i samband med de nationella högskoleprovskrivningarna. De provskrivare som betalade ligan fick tillgång till en mycket liten hörselsnäcka där de på plats i provsalen fick del av de rätta svaren till provet. Verksamheten marknadsfördes på nätet med bland annat säljbrev och prislistor och omsatte miljonbelopp.

Skatteverket beslutade i december 2018 att beskatta den ovan nämnda mannen för hans inkomster som han fått genom fuskverksamheten. För beskattningsår 2016 har beskattning skett såsom inkomst av tjänst för beskattningsår 2017 såsom inkomst av näringsverksamhet. Mannen påfördes även moms, arbetsgivaravgifter och avdragen skatt att betala för beskattningsår 2017.

Under förundersökningen påträffades väskor som mannen grävt ned som innehöll kontanter till ett värde av drygt 1,6 miljoner kronor. Av mannens egna uppgifter framgick att han under 2016 erhöll 20 000 kronor från HP-hjälpen för att lösa mattedelen på högskoleprovet.

Under 2017 bedömdes mannens roll ha varit så pass betydande att det då var fråga om näringsverksamhet. Vid en försiktig bedömning kom myndigheten fram till att sammanlagt 97 kunder hade betalat för tjänsten under 2017 och att snittpriset uppgick till 80 000 kronor per kund.

Mannen överklagade besluten till Förvaltningsrätten i Malmö. I första hand yrkade han att besluten skulle upphävas. Andrahandsyrkandet gick ut på att han för inkomstår 2017 i stället skulle beskattas i inkomstslaget tjänst samt att det förverkade beloppet - cirka 1,3 miljoner kronor - skulle avräknas mot den skatteskuld som uppkommit.

Till stöd för detta anförde han att inkomster från olaglig verksamhet, som inte kan vara laglig, inte kan beskattas i inkomstslaget näringsverksamhet. Motsvarande gäller för den påförda moms. HP-hjälpens verksamhet har varit olaglig och det har inte gått att bedriva den lagligen.

Han framhöll att hovrätten hade frikänt honom från grovt bokföringsbrott eftersom han inte bedrivit en yrkesmässig och självständig verksamhet. Vidare har Skatteverket grovt underskattat verksamhetens utgifter och grovt överskattat dess intäkter.

Förvaltningsrätten tog inledningsvis ställning till om de inkomster som mannen erhållit över huvud taget var skattepliktiga. Det följer av Högsta förvaltningsdomstolens, HFD, praxis att även inkomster från rent brottslig verksamhet kan vara skattepliktiga.

Det krävs dock att kriterierna för näringsverksamhet är uppfyllda för att beskattning ska kunna ske i det inkomstslaget. Om dessa kriterier inte är uppfyllda kan beskattning i stället ske i inkomstslaget tjänst.

I brottmålsdomen avseende mannen i målet fann hovrätten att HP-hjälpen hade bedrivit näringsverksamhet och att verksamheten varit skattepliktig. I sin bedömning beaktade hovrätten att det fanns lagliga verksamheter som tillhandahöll hjälp för att provskrivare skulle få ett bra resultat på högskoleprovet. Det fanns alltså lagliga konkurrenter till HP-hjälpen. Förvaltningsrätten i Linköping fann dock att mannens medåtalade inte bedrev skattepliktig verksamhet.

Förvaltningsrätten ansåg att mannen i målet i målet hade en så pass central roll i verksamheten att han skulle beskattas i inkomstslaget näringsverksamhet. Eftersom cirka 1,3 miljoner kronor hade förverkats skulle de skattepliktiga intäkterna i verksamheten sättas ned med motsvarande belopp.

När det gäller moms följer det av EU-domstolens praxis att den avgörande frågan är om den olagliga verksamheten konkurrerar med någon laglig sektor eller inte. Enligt förvaltningsrätten konkurrerade HP-hjälpens verksamhet inte med de lagliga provhjälpalternativen som vid tiden fanns eftersom tjänsterna ur konsumentens synvinkel inte kunde anses vara jämförbara. Transaktionerna var alltså inte momspliktiga och beslutet om moms undanröjdes därför.

Besluten avseende beskattningsår 2016, arbetsgivaravgifter och skatteavdrag fastställdes.

Kammarrätten i Göteborg konstaterar inledningsvis att beskattningen numera är justerad med hänsyn till det förverkade beloppet.

Vad gäller frågan om inkomstskatt framhålls att drygt 1,6 miljoner kronor har påträffats hos mannen. Det står också klart att mannen i huvudsak har delat resultatet med de medåtalade. Vidare har det påträffats räkenskaper och andra för verksamheten kritiska uppgifter hos honom.

Med hänsyn till detta ska resultatet från verksamheten beskattas i inkomstslaget näringsverksamhet. Kammarrätten gör samma bedömning som Skatteverket beträffande antalet kunder och genomsnittspris.

Enligt kammarrätten har det "helt klart funnits andra tjänster som syftat till att åstadkomma den effekt som kunderna till HP-hjälpen efterfrågat". Konkurrens mellan laglig och olaglig sektor är därmed inte

utesluten. Verksamheten är därför momspliktig, anser kammarrätten i motsats till förvaltningsrätten.

Karl Engstrand

Instans: Kammarrätterna

Rättsområden: [Övrig affärsjuridik](#), [Ekobrott](#), [Övrig skatterätt](#), [Fri rörlighet](#), [Skola och utbildning](#), [Mervärdesskatt](#), [Inkomstskatt - individ](#), [Sociala avgifter](#)

LEXNOVA NYHETER

Juridisk nyhetsbevakning och rättsdatabas

Blendow Lexnova är Sveriges mest omfattande juridiska nyhetstjänst. Vår bevakning innefattar rättsfall, lagstiftning och förarbeten inom samtliga rättsområden. Genom skräddarsydda bevakningsprofiler säkerställer du kontinuerlig uppdatering av rätt information och slipper nyhetsflöden som inte berör dig.

Läs mer på lexnova.se/nyheter